

इलाम, असार १७। इलाममा सवारी दुर्घटना हुँदा ११ जना यात्रु घाइते भएका छन्। ताप्लेजुङको थुम्बेदिनबाट भापातर्फ गइरहेको को१ज ३३२९ नम्बरको जीप दुर्घटना हुँदा सबै यात्रु घाइते भएका हुन्। इलाम नगरपालिका-१मा पर्ने मेची राजमार्गको इलाम नेपालटार पुवाखोला सडक खण्डको मिलगोलाईमा दुर्घटना भएको बताइएको छ।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

स्थानीय सञ्चार नीतिमा समेटिनुपर्ने विषयबारे कार्यशाला

दुधे, असार १७। स्थानीय सञ्चार नीतिमा समेटिनुपर्ने विषयहरूको कार्यशाला शुक्रवार शिवसताक्षीको दूधेमा सम्पन्न भएको छ।

नेपाल पत्रकार महासंघ भापा शाखाको आयोजना र शिवसताक्षी नगरपालिकाको सहकार्यमा भएको कार्यशालाको उद्घाटन प्रमुख अतिथि पत्रकार महासंघ प्रदेश १ का अध्यक्ष लीलाबल्लभ घिमिरेले गरेका थिए। पत्रकार महासंघ भापाका अध्यक्ष एकराज गिरीको अध्यक्षतामा भएको कार्यशालाको सहजीकरण महासंघ प्रदेश १का महासचिव विवेक गौतमले गरेका थिए। कार्यशालामा ५२ जनाको सहभागिता रहेको थियो।

महासंघ प्रदेश १का अध्यक्ष घिमिरेले सरोकारवालाबीचको वृहत् छलफलविनै ल्याइने सञ्चार कानून मान्य नहुने बताएका छन्। कतिपय स्थानीय सरकारले पत्रकार महासंघसहित सरोकारवालाहरूसँग छलफलविनै कानून ल्याउन लागेको विषयप्रति ध्यानकर्षण भएको भन्दै घिमिरेले महासंघले त्यसको सशक्त खबरदारी गर्ने बताए। उनले प्रेसलाई अंकुश लगाउनेभन्दा पनि पत्रकार र सञ्चारमाध्यमको प्रवर्द्धनमा टेवा पुग्ने सञ्चार नीति बन्नुपर्नेमा जोड दिए।

हरेक पालिकाले संस्थागत रूपमा पत्रकार महासंघसँग सहकार्य गर्ने हो भने सञ्चारमैत्री र समृद्ध सञ्चार नीति बन्ने अध्यक्ष घिमिरेले बताए। स्थानीय सञ्चारमाध्यम, स्थानीय सञ्चारकर्मी, स्थानीय भाषा लगायतका विषयमा कानून बनाउँदा नै स्थानीय सरकारले उनीहरूको विकास र प्रवर्द्धनमा टेवा पुग्ने गरी व्यवस्था गर्नुपर्ने घिमिरेको सुझाव छ। कार्यशालाको सहजीकरण गर्दै महासंघ प्रदेश १ का महासचिव गौतमले सूचनाको हकको रक्षा, प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता, स्थानीय पत्रकार र सञ्चारमाध्यमको विकास र प्रवर्द्धनमा टेवा पुग्ने सञ्चार नीति स्थानीय सरकारले बनाउनु पर्ने बताए। उनले नयाँ कानूनको अभावमा सञ्चार क्षेत्रमा संघीयताको अनुभूति नभएको समेत बताए। कानून बनाउँदा सञ्चार क्षेत्रमाथि अंकुश लगाउने नभई विकास र प्रवर्द्धनमा टेवा पुग्ने तथा साभेदारी मोडलको हनुपर्नेमा गौतमको जोड छ।

प्रेस स्वतन्त्रता विरोधी तथा स्थानीय सञ्चारमाध्यम र पत्रकारको प्रवर्द्धन तथा विकासमा टेवा पुग्ने कानून नआए महासंघले सशक्त खबरदारीसँगै दवाव र आवश्यक परे आन्दोलन पनि गर्ने उनले चेतावनी दिए। उनले सञ्चार नीति र कानून बन्दा

सञ्चार सम्बद्ध सबै सरोकारवालाबीच अनिवार्य छलफल गर्नुपर्ने बताए।

पत्रकार महासंघ भापाका अध्यक्ष गिरीले स्थानीय सरकारले सञ्चार सम्बन्धी कानून र नीति बनाउन शुरू गर्नु सकारात्मक भएको बताउँदै उक्त कार्यको लागि महासंघसँग सहकार्य गर्न जरुरी रहेको बताए। स्थानीय सरकारले सञ्चार नीति बनाउँदा पत्रकार र सञ्चारमाध्यमलाई प्रतिबन्ध लगाउने खालका बनाउन नहुनेसहित तीन वटा कुरामा अध्यक्ष गिरीको जोड छ। स्थानीय पत्रकार र सञ्चारमाध्यमको विकासमा सहयोग पुर्याउने गरी सञ्चार नीति बनाइनुपर्ने, सञ्चार नीतिले स्थानीय तहको विकास र गतिविधिमा पत्रकार र सञ्चारमाध्यमहरूले सहयोग गर्न सक्ने वातावरण तयार गर्नुपर्ने गिरीले बताए।

कार्यशालामा महासंघ प्रदेशका कोषाध्यक्ष विमल लामिछाने, कार्यसमिति सदस्य लीलाराज भापाली, विष्णु सुब्बा, प्रेस युनियनका उपाध्यक्ष गिरीराज भट्टराई, प्रेस चौतारीका प्रतिनिधि उमानाथ भण्डारी, समाजवादी प्रेस संगठनका अनिलदेव राई, मिडिया नेपालका अध्यक्ष रञ्जित प्रसाई, नारी सञ्चार गृहकी

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

चामलमा पनि परनिर्भरता

भापा, असार १८। सरकारले लगातार दश वर्षदेखि सार्वजनिक गर्दै आएको तथ्य र तथ्याङ्कले चामलको परनिर्भरता अकाशिएको पुष्टि भएको छ। आर्थिक वर्ष २०६९/०७०मा करिब रु. २० अर्बको चामल आयात भएको थियो। १० वर्षपछि अर्थात् चालू आव ०७८/०७९को ११ महिना (जेठ मसान्त) सम्म आइपुग्दा सो अङ्कमा १५० प्रतिशतले वृद्धि भई भण्डै रु. ५० अर्बको चामल, चामलजन्य कनिका र ढुटो आयात भएको भन्सार विभागको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ।

उक्त चामल नेपालमा भारत, चीन, भियतनाम, अमेरिका, थाइल्यान्ड लगायतका मुलुकबाट आयात भएको हो। कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका अनुसार आयात भएका चामलमा ७० प्रतिशत मसिनो र बास्नादार चामलको हिस्सा पर्दछ। जुन चामल घरानिया परिवार र उच्चकोटीका होटलमा खपत हुने गरेको बताइन्छ। सरकारको आव २०७८/०७९ को बजेट पुस्तिकाको बुँदा नं १०८मा नेपाललाई आगामी पाँच वर्षमा धानमा आत्मनिर्भर बनाइने घोषणा गरिएको थियो। त्यसो त, आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ देखि नेपाल सरकारले प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनामार्फत धानमा आत्मनिर्भर बनाउने योजना लागू गरेको भए पनि परिणाम सकारात्मक देखिएन।

आव ०६९/०७०मा १४ लाख २० हजार ५७० हेक्टर जमिनमा खेती भई ४५ लाख चार हजार ५०३ मेट्रिक टन धान उत्पादन भएको थियो। एक हेक्टर जमिन भनेको २० रोपनी हो। सरकारी आँकडाअनुसार नेपालमा भण्डै ३१ लाख हेक्टर जमिनमा खेती हुन्छ, जसमध्ये आधा जमिनमा धान खेती गर्न सकिन्छ तर केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले २०६८मा सार्वजनिक गरेको कृषि गणनामा १० लाख हेक्टर जमिन बाँँको रहेको उल्लेख छ।

प्रत्येक १०/१० वर्षमा कृषि गणना शुरू हुँदै आएको छ। नेपालमा सातौँ कृषि गणना २०७९ साल वैशाख ६ देखि शुरू भई १९ गते सकिएको थियो। तर सो गणना सार्वजनिक हुन अझै सात

महिना लाग्ने केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अधिकारी हेमराज रेग्मीले जानकारी दिए।

यस अवधिसम्म आइपुग्दा कति खेतीयोग्य जमिन घडेरीकरण, खण्डीकरण वा नदीले कटान गऱ्यो। त्यसको कुनै आधिकारिक तथ्याङ्क छैन। गत तीन आर्थिक वर्षदेखि हरेक सरकारले बजेटमार्फत जमिन बाँँको राख्न नदिन कडा कानून ल्याउने बताउँदै आएको छ, तर कार्यान्वयन भने हुन सकेको छैन। तर, समयमा नै रासायनिक मल उपलब्ध गराउन नसकेकामा किसानले सरकारको विरोध गर्दै आएका छन्।

आव २०७०/०७१मा ५० लाख ४७ हजार ४७ मेट्रिक टन धान उत्पादन भएको थियो। सोही वर्ष १४ लाख ८६ हजार ९५१ हेक्टर जमिनमा धान खेती गरिएको थियो। सो वर्ष एक लाख ५५ हजार मेट्रिक टन धान मोज्जात थियो। सो वर्षदेखि लगातार मौज्जातमा शून्यता देखिएको छ।

कृषियोग्य जमिनको चक्काबन्दी, कबुलियती, सामुहिक र करार खेतीमार्फत धान उत्पादनको वृद्धि गरिने विषय उठान भएको छ ९६० आर्थिक वर्ष नाधिसकेको छ। प्रत्येक बजेट पुस्तिकामार्फत उक्त कुरा लेखिएको भए पनि कार्यान्वयन फितलो देखिएको बताउँछन्- वरिष्ठ धानवाली विशेषज्ञ लवप्रसाद त्रिपाठी।

लगातारका दश वर्षमध्येमा आर्थिक वर्ष ०७७/०७८मा सबैभन्दा धेरै अर्थात् ५६ लाख २१

हजार ७१० मेट्रिक टन धान उत्पादन भएको थियो। तर सोही वर्ष रु. ४५ अर्बको चामल आयात भएको छ भने त्यस वर्ष १४ लाख ७३ हजार ४७८ हेक्टर जमिनमा धान खेती भएको थियो।

आर्थिक वर्ष २०६०/६१ देखि लगातार धान खेतीयोग्य जमिन मासिदै गएको मन्त्रालयको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ। सो वर्ष १५ लाख ५९ हजार ४३६ हेक्टर जमिनमा धान खेती गर्दा त्यसको १९ वर्ष अर्थात् ०७८/०७९ सम्म पुग्दा ८२ हजार ५८ हेक्टर जमिन घटन गई १४ लाख ७७ हजार ३७८ हेक्टर जमिनमा धान खेती भएको छ।

आव ०७२/०७३ देखि ०७७/७८ सम्म अर्थात् छ वर्षको अवधिमा भण्डै रु. दुई खर्बको चामल आयात भएको छ। आव ०७२/०७३ मा रु. २५ अर्ब आव ०७३/७४ मा रु. २४ अर्ब, आव ०७४/७५ मा रु. २९ अर्ब आव ०७५/७६ मा रु. ३४ अर्ब र आव ०७७/७८ मा रु. ४५ अर्बको चामल आयात भएको थियो। सोही आव अर्थात् ०७२/७३मा ४२ लाख ९९ हजार ७८, आव ०७३/७४मा ५२ लाख ३० हजार ३२९, आव ०७४/७५मा ५१ लाख ५१ हजार ९२५, आव ०७५/७६मा ५६ लाख १० हजार ०११, आव ०७६/७७मा ५५ लाख ४० हजार ८७८ र आव ०७७/७८मा ५६ लाख २१ हजार ७१० मेट्रिक टन धान उत्पादन भएको थियो।

नेपालको जनसङ्ख्या भण्डै तीन करोड छ। सो सङ्ख्यालाई धान्न करिब ६० लाख मेट्रिक टन धानको आवश्यकता पर्छ। विज्ञहरू भन्छन्- उत्पादन बढाउन चैते धान खेतीलाई बढावा दिनुपर्ने, समयमा मलखाद्य, बीज विजन र सिञ्चाइको व्यवस्था हुनुपर्छ।

राष्ट्रिय कृषि अनुसन्धान परिषद् (नार्क) का पूर्ववरिष्ठ वैज्ञानिक डा. भवप्रसाद त्रिपाठीले सिँचाइका ठूला आयोजनाको तदारकताका साथ निर्माण, चार लाख हेक्टर जमिनमा वर्षे धान खेती, तराईका धानखेती हुने जग्गामा माछापोखरी खन्न रोक, वर्षे धान खेत गर्ने किसानलाई धान सुकाउने मेसिनको उपलब्धता हुने हो भने चामलमा आत्मनिर्भर हुन पाँच वर्ष पनि नलाग्ने बताउँछन्।

सिम कार्ड डुप्लिकेशन गरी रकम ठग्दा...

काठमाडौँ, असार १७। सिम कार्ड डुप्लिकेशन गरी रकम ठगी गरेको अभियोगमा मकवानपुर हेटौँडा उपमहानगरपालिका-१७ ठेगाना भएका ४१ वर्षीय गोपी बज्राँलाई काठमाडौँ-३१ नयाँबानेश्वरबाट प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

सामाजिक सञ्जाल फेसबुक तथा वाट्सएपमा बैदेशिक रोजगारको लागि पोर्चुगल लैजान ११ लाख रुपैयाँ लाग्छ भन्दै पीडित व्यक्तिहरूको सक्कल राहदानी, नागरिकता, सम्पत्ति विवरण कागज समेत लिई भुक्त्याई पीडितको नागरिकताबाट सिमकार्ड समेत अर्को निकाली

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

व्यवसायीलाई हतोत्साहित नबनाउन बाणिज्य संघको आग्रह

बिर्तामोड, असार १७। बैक तथा वित्तीय संस्थाका कारण व्यवसायीहरू मारमा परेका भन्दै व्यवसायीको पक्षमा सहज र तरम बन्न बिर्तामोड उद्योग बाणिज्य संघले आग्रह गरेको छ। कोरोना संक्रमणका कारण व्यवसाय धरासायी बनिरहेको साथै रुस र युक्रैनको युद्धपछि आर्थिक संकटको शुरुवात भएको भन्दै बिर्तामोड उद्योग बाणिज्य संघले यस्तो असहज परिस्थितमा बैकले

व्यवसायीलाई कर्जा उठाउन ताकेता नदिन आग्रह गरेको छ।

असारमसान्तका नाममा बिभिन्न व्यवसायीलाई वित्तीय क्षेत्र विशेष गरेर क र ख वर्गका बैकले महिना दिन अगावै व्याज र किस्ताको ताकेता गरेकोप्रति बिर्तामोड उद्योग बाणिज्य संघको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको शुक्रवार जारी प्रेस विज्ञप्तिमा उल्लेख छ।

बिर्तामोड उद्योग बाणिज्य संघको अध्यक्ष प्रकाश शिवाकोटीद्वारा हस्ताक्षरित विज्ञप्तिमा भनिएको छ- बैकले अव्यवहारिक हिसावले ताकेता गरिरहेको र व्याज र किस्ता नबुझाए लिलामीमा राख्ने, ब्याकलिष्ट गर्ने, धम्की दिनु दुःखद् भएको जनाएको छ। व्यापार सञ्चालनमा आर्थिक तरलताका कारण कठिनाई उत्पन्न भइरहेको अवस्थामा वित्तीय

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

हातले लोभ्यायो पर्यटक

मङ्गलबारे, असार १७। पर्यटक तान्न वा अवलोकनका लागि खासै नयाँ कुरा चाहिँदैन। तर नौलो अनि पृथक हुन आवश्यक रहेको इलाम बजार नजिकै निर्माण गरिएको हात हेर्न जानै पर्यटकबाट नै पुष्टि हुन्छ।

जमिनबाट ठाडो पारेर उठाइएको हातको नाडीमा लिस्नो (भम्याङ) निर्माण गरिएको छ। उक्त लिस्नोबाट चढेर हत्केलामा पुगी तस्वीर खिचाउनेको भीड नै लाग्ने गरेको छ। इलाम बजार नजिकै रहेको इलाम चियाबारीको लभडाँडा भन्ने स्थानमा यो हात निर्माण गरिएको हो। चियाका लागि यो ठाउँ ऐतिहासिक समेत मानिन्छ। नेपालमा सबैभन्दा पहिला चिया रोपिएको ठाउँ भएका कारण पनि यो स्थान ऐतिहासिक मानिन्छ। हुन त यहाँ हातमात्र निर्माण भएको छैन। पर्यटकीय पूर्वाधारसमेत निर्माण गरी आकर्षक बनाइएको छ।

ऐतिहासिक चियाबगान र सुन्दर हरियाली अवलोकनका लागि पर्यटक यहाँ पुग्ने गरेका छन्।

साथै नजिकै रहेको नेपालकै पहिलो उद्योग (चिया कारखानासमेत नजिकै छ। आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न चिया खेतीको इतिहास बोकेको इलाम चिया बगानमा घुम्न आउने पर्यटकको सहजताका लागि पूर्वाधार निर्माण गरिएको छ। नेपालको

पहिलो चिया बगान र कारखाना क्षेत्र घुम्न आउने पर्यटकको थप मनोरञ्जनका लागि इलाम नगरपालिकाले पूर्वाधार निर्माण गरेको हो।

यही चियाबारीमा हात समेत निर्माण भएपछि अझ बढी पर्यटक यहाँ पुग्ने गरेका छन्। चिया

बगानभित्रका खुला क्षेत्रमा पर्यटन पूर्वाधार निर्माण गरिँदै आएको छ। नगरपालिकाले बगान क्षेत्रमा आउने पर्यटकको बसाइ लम्ब्याउनका लागि पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण गर्दै आएको हो। बजार क्षेत्रको चिया बगान, भालुढुङ्गा, भ्यूटावर, लभडाँडा क्षेत्रमा पर्यटक पूर्वाधार निर्माण गरिएको छ। नगरको विकासका लागि पर्यटकीय क्षेत्रको समेत विकास हुनुपर्ने भएकाले आगामी दिनमा नगरपालिकाले यसतर्फ आफ्ना योजना अगाडि बढाउने नगरपालिकाका प्रवक्ता नुतनदेव दुलालले बताए।

चिया बगान क्षेत्रको लभडाँडा क्षेत्रमा नेपालमा चियाखेती शुरुवात गर्ने इलामका तत्कालीन बडाहाकिम गजराजसिंह थापाको प्रतिमासहित पूर्वाधार निर्माण गरिएको छ। गजराजसिंह थापा तत्कालीन श्री ३ प्रधानमन्त्री जङ्गबहादुर राणाका ज्वाइँ थिए। इलाम चिया बगान क्षेत्रमा नगरपालिका-७का वडाको पहलमा खुला जिमहाउस समेत सञ्चालन गरिएको छ। जिमहाउसमा दैनिक

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

लागूऔषधसहित पाँच जना पक्राउ

मोरङ, असार १७। मोरङको

विराटनगर महानगरपालिका-१५ स्थित १ नम्बर र २ नम्बर ढाटबाट लागूऔषधसहित ४ जना पक्राउ परेका छन्।

लागूऔषध नियन्त्रण व्युरो विराटनगरबाट खटिएको प्रहरी टोलीले २ नम्बर ढाट छेउबाट भारतबाट

नेपालतर्फ आउँदै गरेका मोरङ सुन्दरहरैँचा नगरपालिका-४का २६ वर्षीय पवन घिमिरे र ६का २७ वर्षीय विजय राईलाई लुपिजसिक १२ ऐम्पुल, फेनारगन १२ ऐम्पुल, डाइजेपाम १२ ऐम्पुल, ऐमिल १२ ऐम्पुलसहित पक्राउ गरेको हो।

यसैगरी १ नम्बर ढाटबाट लागूऔषध नियन्त्रण व्युरो विराटनगरबाट खटिएको प्रहरी टोलीले बाइ२५प २७४ नम्बरको मोटरसाइकलमा भारतबाट नेपालतर्फ आउँदै गरेको सुन्दरहरैँचा नगरपालिका

१२ का २० वर्षीय अभिषेक चौधरी र पछाडी सवार सुन्दरहरैँचा नगरपालिका -१२कै १९ वर्षीय निशान गुरुङलाई लागूऔषधसहित पक्राउ गरेको छ। पक्राउ परेका चारै जनाको इलाका प्रहरी कार्यालय रानीबाट थप अनुसन्धान भइरहेको छ।

उता धनकुटा नगरपालिका-१स्थित हिले मावि अगाडि चेकजाँचको क्रममा लागूऔषध ब्राउन सुगरसहित एक जना पक्राउ परेका छन्। पक्राउपर्नेमा सोही स्थान बस्ने २२ वर्षीय गोविन्द विश्वकर्मा रहेका छन्। प्रहरी चौकी हिले धनकुटाबाट खटिएको प्रहरी टोलीले उनको साथबाट लागूऔषध ब्राउनसुगर १७० मिलिग्राम ब्राउनसहितको थियो। पक्राउ परेका विश्वकर्माको जिल्ला प्रहरी कार्यालय धनकुटाबाट थप अनुसन्धान भइरहेको बताइएको छ।

हाडजोर्नी तथा नशा रोगको सफल उपचार

सस्तो, भरपर्दो र गुणस्तरीय फिजियोथेरापी सेवा अब बिर्ता आयुर्वेद एण्ड फिजियोथेरापी सेन्टर बिर्तामोडमा

प्यारालाइसिस, सम्पूर्ण हाडजोर्नी, नशाको समस्या कुमजाम आएको, नशा चेपिएको डिस्क प्रोल्याप्स, बाथ, युरिक एसिड साथै अन्य सबै रोगको अष्टाङ्ग फार्मेसीबाट औषधि र उपचार दैनिक।

बस्नको सुविधासहित फोन नं. ९८०६०००११३, ०२३-५९०१९६, दैनिक ओपीडीमा डा. विनय प्रधान, डा. भगवान शाह र अन्य काठमाडौँबाट आउनुहुने डाक्टरबाट पनि जाँच सेवा। दैनिक शास्त्र विधिद्वारा पायलसको सफल उपचार गरिन्छ।

सरकारी गाडीको दुरुपयोग नगर्न नेविसंघको आग्रह

भापा, असार १७। सरकारी गाडीको दुरुपयोग नगर्न नेपाल विद्यार्थी संघ भापाले सम्बन्धित सबैलाई आग्रह गरेको छ । संघका सभापति राजेन्द्र उप्रेतीले विज्ञप्ति जारी गर्दै जिल्लामा काम बिना सार्वजनिक विदाका दिन सरकारी गाडीको उपयोग भइरहेको जनगुनासो आएको र सरकारी गाडीको दुरुपयोग नगर्न सबैलाई आग्रह गरेका छन् । सरकारी गाडीको दुरुपयोग गरेको पाइएमा नेविसंघ भापाले त्यस्ता सवारीलाई नियन्त्रणमा लिने जनाएको छ ।

त्यस्तै जिल्लामा सञ्चालनमा रहेका विद्यालयहरूलाई गत शैक्षिक सत्रको शुल्क र यस वर्षको शुल्कको ढाँचा उपलब्ध गराउन आग्रह गरेको छ । सामुदायिक विद्यालयले विद्यार्थीबाट शुल्क लिएको जनगुनासो आएकाले विद्यार्थीबाट शुल्क नलिन आग्रह गरेको हो ।

बैंकिङ कसूर मुद्दामा फरार शर्मा र गुरुङ पक्राउ

काठमाडौँ, असार १७। नेपाल प्रहरीले बैंकिङ कसूर मुद्दामा फरार दुई जनालाई पक्राउ गरेको छ ।

प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरो (सीआइबी)ले उच्च अदालत पाटनको फैसला अनुसार जरिवना र कैद सजाय तोकिएका महोत्तरी घर भई ललितपुर बस्ने २८ वर्षीय गौरभ शर्मा र धादिङ घर भई काठमाडौँको मनमैजु बस्ने ३१ वर्षीय प्रेमबहादुर गुरुङलाई पक्राउ गरेको हो ।

ब्यूरोका प्रवक्ता, प्रहरी उपरीक्षक श्यामकुमार महतोले उच्च अदालत पाटनबाट बैंकिङ कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४ बमोजिम कैद तथा जरिवाना ठहर भएका शर्मा र गुरुङलाई बालुवाटारबाट पक्राउ गरिएको जानकारी दिए ।

पक्राउ शर्मालाई अदालतले ११ दिन कैद सजाय तथा रु ५५ लाख जरिवना तथा गुरुङलाई रु. नौ लाख ९० हजार जरिवाना तथा दुई दिन कैद सजाया हुने फैसला गरेको थियो । पक्राउ दुवैलाई फैसला कार्यान्वयनका लागि जिल्ला अदालत ललितपुर पेश गरिएको प्रवक्ता महतोले बताए ।

बिर्तामोडमा महेन्द्राको इलेक्ट्रोनिक अटो विक्री शुरु

बितामोड, असार १७। भापाको बिर्तामोडमा पहिलोपटक महेन्द्राको इलेक्ट्रोनिक ट्रयो अटो सार्वजनिक भएको छ ।

विक्रेता अल्फा इलेक्ट्रोनिक अटो सप्लायर्सले अटो विक्री वितरणका लागि सार्वजनिक गरेको हो । अटोको सार्वजनिक शुक्रवार बिर्तामोड नगरपालिकाकी मेयर पवित्रा महतरा प्रसाई र बिर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष प्रकाश शिवाकोटीले संयुक्त रुपमा गरेका हुन् । अटोको नेपाली मूल्य ८ लाख ४० हजार रुपैयाँ रहेको अग्नि इर्नरजी प्रालिका अर्सिफेन्ट जनरल मेनेजर प्रमोद भण्डारीले बताए । उनका अनुसार अटो एकपटक चार्ज गर्दा १ सय ३० किलोमिटर गुड्ने, पुरा चार्ज हुन ३ घण्टा

पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यबृद्धि भइरहेको समय उक्त अटो एकदमै उपयुक्त रहेको जनाइएको थियो । कमल पौड्याल, प्रेमनारायण पोखरेल, ढबिलाल दास अग्रवालले अल्फा इ अटो सप्लायर्स सञ्चालनमा ल्याएका हुन् । सञ्चालक कमल पौड्यालको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा बिर्तामोड नगर प्रमुख पवित्रा महतरा प्रसाईको प्रमुख आतिथ्य तथा बिर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष प्रकाश शिवाकोटीको विशिष्ट आतिथ्य रहेको थियो ।

स्वागत छत्र पौडेलले गरेको कार्यक्रममा अर्जुनधारा वडा नं. ९का वडाअध्यक्ष भिष्म मिश्रवरागायतको उपस्थिति रहेको थियो । कार्यक्रमको सञ्चालन रामजी पोखरेलले गरेका थिए ।

अंग्रेजी विद्यालयमा छुट्टाछुट्टै कार्यक्रमको आयोजना गरिएको हो ।

कार्यक्रममा इलाका प्रहरी कार्यालय अनारमनीका प्रहरी नायब उपरीक्षक रुम बहादुर कुँवरले सञ्जीकरण गरेका थिए । कार्यक्रममा अर्जुन धारा प्रेस क्लवका अध्यक्ष कुमार भट्टराई, इलाका प्रहरी कार्यालय अनारमनीका प्रहरी निरीक्षक होम बाहाल, सशस्त्र प्रहरी वल शनिश्चरेका प्रहरी सहायक निरीक्षक किरण केसी, रोटरी क्लब अफ बिर्तामोडका अध्यक्ष ओमकृष्ण विमली जनप्रतिनिधि अर्जुन कँडेल लगायतले बोलेका थिए ।

सरकार गम्भीर हुनुपर्ने, पत्रकारितामा महिलालाई प्रोत्साहित गर्नुपर्ने, स्थानीय सूचना अनिवार्य रुपमा स्थानीय सञ्चारमाध्यममा प्रकाशन/ प्रशारणको व्यवस्था गरिनुपर्ने, स्थानीय तहमा बन्ने आमसञ्चार समन्वय तथा परामर्श समितिमा विज्ञ र स्वतन्त्र व्यक्तिलाई राख्नुपर्ने, अन्य सञ्चारमाध्यम भई अनलाइनलाई पनि स्थानीय तहमा नै दर्ता गर्नुपर्ने, निर्देशनात्मक र हुकुमी शैलीभन्दा पनि आग्रह, समन्वय र सहकार्यको भावना सञ्चार नीतिमा फाल्कनुपर्ने सुझाव सहभागीले राखेका छन् ।

पत्रकार महासंघ र स्थानीय सञ्चारसम्बद्ध सरोकारवालासँग छलफल नगरी लाखौं खर्च गरेर एनजीओले बनाउने सञ्चार सम्बन्धी कानून आफूहरूलाई मान्य नहुने भन्दै सहभागी सञ्चारकर्मीले सरोकारवालासँग छलफल, समन्वय र

कपडा पसल बिज्रीमा

बितामोड नगरपालिका-५ कृषिबोक रोडमा चालू अवस्थामा रहेको फेन्सी कपडा पसल तु-मिमा छ ।
मो. ९८४२९१५७८८
९८०४९६४०८५

लाख ४५ हजार ६८१ किलो वदाम (आल्मण्ड) आयात भएको छ । अमेरिकाबाट मात्रै १२ लाख पाँच हजार ३०२ किलो वदाम रु. ७६ करोड ६८ लाख ८० हजार मूल्य बराबरको भित्रिएको छ । अमेरिकामा आलमण्डको ठूलो मात्रामा व्यावसायिक खेती हुने गरेको छ । नेपालको हावापानीमा पनि आमल्ड उत्पादन हुनसक्छ । नेपालीले त्यसतर्फ ध्यान दिन सकेका छैनन् ।

६९ करोड ६० लाखको ओखर आयात
विभागका अनुसार यस अवधिमा रु. ६९ करोड ६० लाख ४९ हजार मूल्यमा २२ लाख ७७ हजार ५३७ किलो ओखर आयात भएको छ । नेपालको भिरपाखामा सहजै रोप्न सकिने ओखरसमेत आयात गरेर खानुपर्ने अवस्थाका कारण नेपालको परनिर्भरता भन्ने वडेर गएको हो । ओखर आयात गर्दा मात्रै मुलुकले रु. २१ करोड ५२ लाख ८३ हजार रकम राजस्व सङ्कलन गरेको छ । छिमेकी मुलुक चीनबाट ओखर सबैभन्दा धेरै भित्रिने गरेको तथ्याङ्क छ । चालू आवको ११ महिनामा चीनबाट २० लाख ५६ हजार ६७९ किलो ओखर रु. ६३ करोड १० लाख ७८ हजार मूल्य बराबरको आयात भएको

छ । बाँकी परिमाण भने भारतलगायतका अन्य देशबाट आयात भएको छ ।

त्यस्तै रु छ करोड ३७ लाख ६१ हजार मूल्यमा कूल छ लाख ९४ हजार २२३ किलो छोकडा आयात भएको छ । जसमा सुकेका छोकडा रु. चार करोड १३ लाख ७३ हजार बराबरका छन् भने ताजा छोकडा रु. दुई करोड २३ लाख ८८ हजारका बराबरका छन् ।

एक अर्बको सुपारी आयात
त्यस्तै चालू आवको एएको ११ महिनामा रु एक अर्ब ७० करोड ८५ लाख ८५ हजार मूल्य बराबरको कूल ८४ लाख ५१ हजार ४१५ किलो सुपारी आयात भएको छ । उक्त परिमाणको सुपारी नेपालले इन्डोनेशियाबाट आयात गरेको हो । नेपालले सुपारीको निर्यातसमेत गर्दछ । तेस्रो मुलुकबाट सुपारी आयात गरी मुख्य गरी भारतमा यसको निर्यात हुँदै गरेको देखिन्छ । नेपालले यस अवधिमा रु ५६ करोड ८७ लाख ७० हजार मूल्य बराबरको १४ लाख १० हजार ६४० किलो सुपारी निर्यात गरेको छ ।

विभागका अनुसार यस्ता अन्य डाइफ्टस रु एक अर्ब ४३ करोड ७१ लाख ८४ हजार बराबरको आयात भएको छ । त्यसबाट सरकारले रु ७३ करोड ६७ लाख १५ हजार राजस्वसमेत सङ्कलन गरेको छ । ने पालीले नेपालको भौगोलिक अवस्था तथा हावापानीमा राम्रो उत्पादन हुने जुनेलोसमेत आयात गरिरहेको विवरण छ । नेपालले चालू आवको जेठ मसान्तसम्मको अवधिमा ७७७ किलो जुनेलो रु. ४० हजार मूल्यमा आयात गरेको छ ।

वारीका ढिलमा रोप्दा हुने जुनेलो खरिद गर्न विप्रेणबाट भित्रिएको पैसा खर्च गर्न थालेपछि त्यसले अर्थतन्त्रमा नकारात्मक प्रभाव पार्ने कुरा स्वभाविक नै भएको बताइएको छ ।

केश श्रृंगार तालिम

बितामोड, असार १७। व्यवसायिक तथा सिप विकास तालिम केन्द्र र बिर्तामोड नगरपालिकाको साभेदारीमा सञ्चालित केश श्रृंगार तालिम समापन भएको छ ।

भापाका किशोरीलाई लक्षित गर्दै तीन महिनाअघिबाट शुरु भएको सो तालिम समापन भएको हो । तालिममा १५ जना किशोरी सहभागी थिए । बिर्तामोडसहित मेचीनगर, दमक लगायतका किशोरीले व्यवसायिक सिप आर्जन गर्दै दक्ष भएको र श्रम बजारमा विक्सन सक्ने बनाइएको व्यवसायिक तथा सिप विकास केन्द्रकी प्रमुख कृष्णा श्रेष्ठले बताइन् । तालिमको सहजीकरण कमला कार्कीले गरेकी थिइन् ।

बिर्तामोड नगरपालिकाका अधिकृत मेघराज बाँस्तोलाको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा बोल्दै प्रशिक्षार्थी मेनुका भुर्तेलले तीन महिनासम्म आफूहरूले सिकेको सिपलाई व्यवहारमा उताउँदै स्वरोजगार गर्न व्यवसाय गर्ने बताएक थिइन् ।

कार्यक्रममा प्रशिक्षक कार्कीले सिप विकास महासागर भएकाले सिप सिकेका जो-कोही विश्वका कुनै पनि कुनामा भोके बस्नु नपर्ने बताएकी छिन् । उनले सिप भए जहाँ गए पनि स्वरोजगार बन्न सकिने बताउँदै अन्य महिलाहरूलाई समेत त्यस्ताखाले तालिममा सहभागी भएर आत्मनिर्भरता बन्न सकिने भन्दै अन्य किशोरीलाई समेत यस्ताखाले तालिममा सहभागी हुन आग्रह गरिन् ।

कार्यक्रममा नेपाल पत्रकार महासंघ प्रदेश १का सदस्य सुरेन्द्र भण्डारी, सिप विकास तालिम केन्द्रका गौतम पौडेल, वीरता जेसीजका महासचिव टीकाराम खतिवडा लगायतले धारणा राखेका थिए । तालिममा सहभागी सबैलाई प्रमाण-पत्र उपलब्ध गराइएको थियो ।

व्यवसायिक तथा सिप विकास केन्द्रले पूर्वका पाँच जिल्लामा २१ वटा तालिम सञ्चालन गर्दै चार सय ८० जनाभन्दा बढीलाई दक्ष बनाएको बताइएको छ ।

त्यवसायीलाई ...

संस्थाले व्यवसायीलाई धरासायी बनाउने रणनीति लिनु जायज नभएको वाणिज्य संघले विज्ञप्तिमार्फत जनाएको छ । वित्तीय संस्थालाई सहज र व्यवहारिक तवरले व्यवसायीको समस्यालाई आत्मसात गर्दै स्थिति सहज बनाउन आग्रह गरेको छ । बिर्तामोड नगर क्षेत्रमा भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई तरलता अभावले बक्यौता नउठ्ने भएकाले केही समय धैर्य गरिदिन आग्रह समेत गरेको छ ।

वाणिज्य संघले आग्रह गर्दागर्दै पनि डर र धम्की देखाएर व्यवसायीलाई हतोत्साहित बनाउने भएमा आम व्यवसायी आन्दोलनमा उत्रिन सक्ने चेतावनी समेत दिएको छ । वाणिज्य संघले सरकारले बजेटमार्फत ल्याएको कम्प्युटर वा अनलाइन बिलिङप्रति पनि आपत्ति जनाएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ वा ०७७/०७८ मा वार्षिक १० करोड करोवार गर्न कुनै पनि प्रकृतिको व्यवसायले कम्प्युटर बिलिङ गर्नुपर्ने कानूनी प्रावधान अव्यवहारिक र असान्दर्भिक भएको जनाएको छ । वाणिज्य संघले व्यवसायीको सिलिङ १० करोडबाट बढाएर ३५ करोड पुर्‍याउन आग्रह समेत गरेको छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाका कारण बिर्तामोडका धेरै व्यवसायी पलायन हुनुपर्ने अवस्था आएको भन्दै वाणिज्य संस्थाका प्रवक्ता सञ्जीव घिमिरेले आपत्ति जनाएका छन् । उनले कोरोना कहर अधि नियमित रुपमा व्याजदर तथा किस्ता तिरिरहेकोमा कोरोना दुःखद् भएको बताए । उनले बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई वाणिज्य संघकोतर्फबाट आग्रह गरिएको र तरलता सहज नभएसम्म वित्तीय क्षेत्रले समेत व्यवसायीको मागलाई सम्बोधन गर्नुपर्ने बताए । उनले धेरै व्यवसायीहरू प्रताडित भएको भन्दै यस्तो अवस्था सुजना हुनु दुःखद् भएको बताए । बैंक आफै आर्थिक तरलतामा रहेको र देशाै आर्थिक संकटमा फस्ने अर्थविद्हरूको चेतावनी आइरहेको बेला व्यवसायीलाई हतोत्साहित बनाउने काम गर्नु दुःखद् भएको प्रवक्ता घिमिरेको भनाइ छ । उनले बिर्तामोडका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले व्यवसायीहरूलाई दुःख दिने काम गरे त्यसविरुद्ध व्यवसायीहरू आन्दोलनमा उत्रिन बाध्य हुने चेतावनी समेत दिए ।

हातले ...

पर्यटक र इलाम बजारवासीले व्यायाम गर्दै आएको बडाध्यक्ष नरेश श्रेष्ठले जानकारी दिए । चियावारी क्षेत्रमा पर्यटकसँगै बजारवासी, निजामती कर्मचारीलगायत यहाँ बस्ने मानिस दैनिक रूपमा बिहानपख (मनिङ्वाक) र साँफपख (इभिनिङ्वाक)का लागि जाने गरेका छन् । उनीहरूलाई नै लक्ष गरेर खुला जिमहाउस सञ्चालन गरिएको हो । खुला जिमहाउस चिया बगानको माथि धुराबस्ती क्षेत्रमा निर्माण गरिएको छ ।

बगान क्षेत्रका खुला ठाउँको पहिचान गरी पर्यटन पूर्वाधार र खुला जिमहाउस निर्माणले नगरपालिकावासीलाई भ्रमण गर्ने बानीको विकास गराइ आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने नगरपालिका योजना छ । नगरपालिकाले खुला जिम हाउससहित पर्यटन पूर्वाधार निर्माणपछि चिया बगान भ्रमण गर्ने पर्यटकको सङ्ख्या बढेको हो ।नयाँ र आकर्षक केन्द्र निर्माणले यहाँ हाल पर्यटकको सङ्ख्यामा समेत वृद्धि भएको छ । इलाम पर्यटकीय जिल्लाका रूपमा नै परिचित छ । यहाँ रहेका पर्यटकीयस्थलमा अब कृत्रिम पर्यटकीय पूर्वाधारसमेत निर्माण हुँदै जाने हो भने आकर्षण यँपिदै जाने थियो । यसका लागि प्रदेश र केन्द्र सरकारले समेत लगानी बढाउनुपर्ने स्थानीयवासीको भनाइ थियो । पानीको मुहान संरक्षण गरे हिरयाली बढ्ने भएकाले यस्तर्फ समेत ध्यान पुर्‍याउन आवश्यक रहेको स्थानीयवासीले बताउँदै आएका छन् ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरण
अनारमनी वितरण केन्द्र
बितामोड, भापा

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

यस अनारमनी वितरण केन्द्र M-Power Server विग्रिएर विद्युत् महशुल काउन्टर बन्द रहेकोमा मिति २०७९।०३।१९ गते आइतवारको दिन्देखि नियमित सञ्चालन हुने व्यहोरा सम्पूर्ण ग्राहक महानुभावहरूमा सूचित गरिन्छ ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरण
अनारमनी वितरण केन्द्र
बितामोड, भापा

नेपाल विद्युत् प्राधिकरण
अनारमनी वितरण केन्द्र
बितामोड, भापा

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

नेपाल विद्युत् प्राधिकरण दुहवी ग्रिड शाखा अन्तर्गतको दमक सबस्टेशनमा १३२ के.भि. काबेली १ फिडरको बसबार ब्रेकरको जम्पर र १३२ के.भि. दुहवी फिडरको बसबारको डिएस जम्परहरू बदली कार्य गर्नको लागि मिति २०७९/०३/१८ गते शनिबारका दिन बिहान ७ बजेदेखि ९ बजेसम्म यस वितरण केन्द्रको सम्पूर्ण एरियाहरूमा लाइन अवरुद्ध हुने व्यहोरा सम्पूर्ण ग्राहक महानुभावहरूमा जानकारी गराइन्छ ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरण
अनारमनी वितरण केन्द्र
बितामोड, भापा

गजल/मुक्तक

गजल

केशव आचार्य

थोरै मात्र मान्छे गुणी-असल हुन्छन्,
ती- व्यवहारमा प्रायः सफल हुन्छन् ।

सज्जन एकलौ हुन्छ, एकलव्य भैं एकलौ,
दुर्जनका साथमा दलबल हुन्छन् ।

हिलोमा फोहोर र दुर्गन्ध पनि होला,
त्यही हिलोमा फुलेका कमल हुन्छन् ।

बरु नेता स्खलित् हुन्छन् सिद्धान्तबाट,
जनता-आफ्नो आस्थामा अटल हुन्छन् ।

सोझ श्रृंगारले सजिएको सुन्दरी देख्दा,
सन्तका पनि पो आँखा चञ्चल हुन्छन् ।

आफूभित्र मजारिएका भावनालाई,
बुन्न जान्यो भने मीठा गजल हुन्छन् ।

बिर्तामोड, भापा

चार मुक्तक

जेवी खत्री

धेरै दुःख भेल्लै मैले
जीवन सार्थक बनाउनलाई
बल्लतल्ल सफल भएँ
जीवन चलाउनलाई ।

□□□

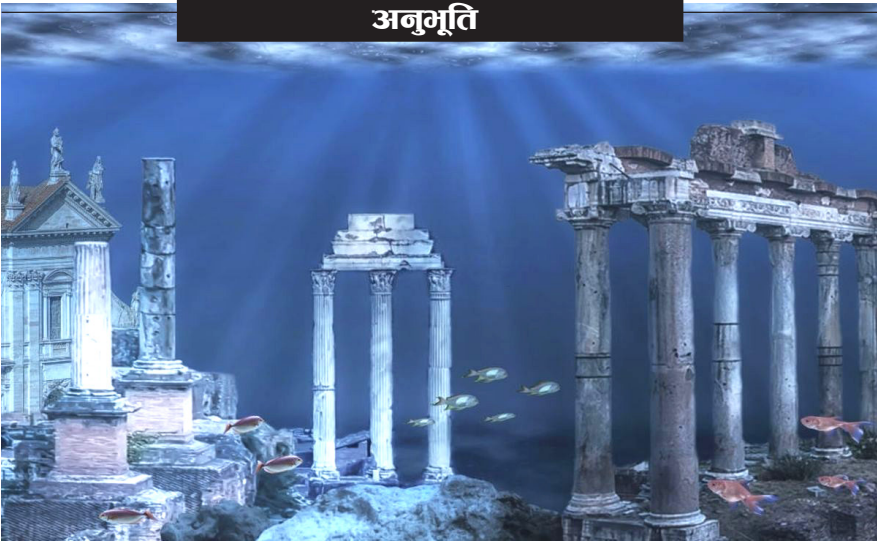
दुःख-सुख चलेकै छ
अब पनि चल्छ होला
चलेसम्म चलाउँछु
भनेसम्म चल्छ होला ।

□□□

आधा उमेर बितिसक्यो
बाँकी पनि बित्छ होला
बितेकै छ आजसम्म
अब पनि बित्छ होला ।

□□□

कसै गर्दा सकिनेँ त
सफल जीवन जीउनलाई
जिनेतिने सफल भएँ
जीवन चलाउनलाई ।

अनुभूति

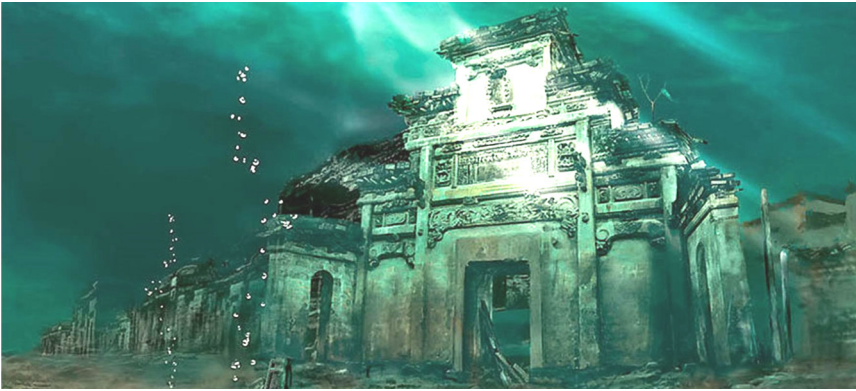
भुवन तामाङ

संसारभरि यस्ता ठाउँहरू पनि छन् जहाँ पानीमुनि धेरै शहरहरू भेटाउन सकिन्छ । पृथ्वीमा भएका भौगर्भिक, प्राकृतिक उथलपुथलले जमिन भासिनाले र हिउँहरू पग्लिनाले पानीको सतह बढेर धेरै तटीय शहरहरू पानीमुनि डुबेका छन् । अर्को कारणमा मानवीय कारण रहेका छन् । ज्यादै होचो भू-भाग भएका सामुद्रिक तथा नदी तटमा शहर बसाउनाले पनि ती शहरहरू पछि पानीमा डुब्न पुगेका छन् ।

पानीमुनि शहरहरू भेटाउन सकिन्छ । तर, त्यहाँ मानव लगायत थलचर जीवन भेटिदैनन्, तर जलचर जीव भने नयाँ बासस्थान या विचरण क्षेत्र पाएर खुशी साथ जिइरहेका पाइन्छन् । शहरहरू उस्तै सुन्दर र जस्ताको त्यस्तै देखिन्छन् मात्र कतै-कतै लेउ लागेका देखिन्छन् । रङ्गीचङ्गी लेउहरूले अलौकिक शहर देखिन्छन् । यदि त्यहाँ मानव र थलचर जीवन हुँदो हो त कति राम्रो हुने थियो । अर्को सुन्दर संसार पाउने थिए । जीउने नयाँ गोरोटो भेटाउने थिए । तर, यस्तो कदापि हुँदैन । किनकि मानव र जलचरहरू पानीमुनि वाँच्न सक्दैनन् । के वैज्ञानिकहरूले यिनीहरूलाई पानीमुनि बाँच्न सक्ने बनाउन सक्दैनन् ? यस्तो प्रश्न गर्नु पागल हुनु जस्तै हो । अब लागौं पानीमुनिका शहरहरूको जानकारीतिर ।

पोर्ट रोयल जमैका : सन् १९६२ मा सुनामी र भूकम्पले पोर्ट रोयल सहरलाई दुई हजार मानिसहरूसँगै डुबायो । यसलाई एकपटक पृथ्वीको सबैभन्दा दुष्ट शहर पनि भनिन्थ्यो । किनकि यो क्यारिबियन क्षेत्रका समुद्री डाकूहरूको आश्रय थियो र शहर डुबुनलाई परमेश्वरको कार्यको रूपमा रूढीवादी विश्वास पनि लिइयो । यस शहरलाई विश्वको सबैभन्दा राम्रो संरक्षित पानीमुनिको शहरहरू मध्ये एक मानिन्छ ।

द्वारका भारत : द्वारकालाई गेटवे टु हेभेन भनेर पनि चिनिन्छ । द्वारका सहर गोमती तदी र अरब सागरको संगममा बसेको थियो । यो शहर अरब

सागरमा पानीमुनि करिव सय फिट तल डुबेको छ । डुबेको द्वारका सन् १९८८ मा पत्ता लागेको थियो । पानीको तल पुरातन तथा प्राचीन चमत्कारिक संरचनाहरू, ग्रीडहरू, स्तम्भहरू र प्राचीन कलाकृतिहरू फेला परेका छन् । कतिपयले यो शहर कम्तीमा दश हजार वर्ष पुरानो हुन सक्ने धारणा राखेका छन् ।

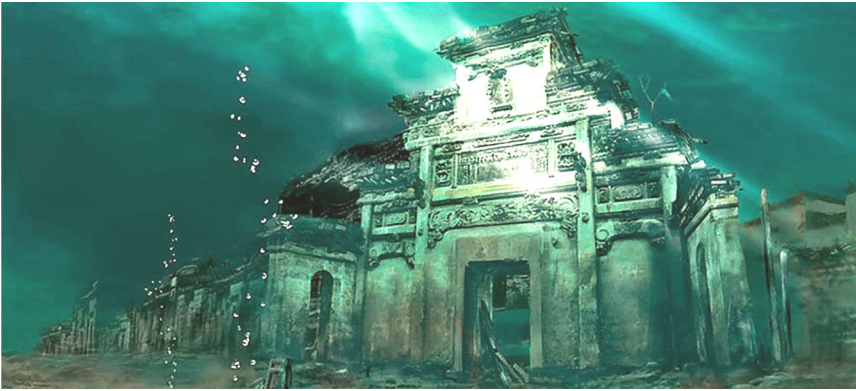
बाइया इटली : यो पानीमुनि डुबेको इटलीको त्यो ऐतिहासिक शहर हो भन्ने विश्वास गरिन्छ, जहाँ हेडोनिस्टिक रोमीहरू (बासिन्दाहरू) वाइयामा बग्ने गर्थे । यसलाई पुरातन रोमको लस भेगास पनि भनिन्छ । शहरको अधिकांश भाग पानीमुनि वीस फिटभन्दा कम गहिराइमा अवस्थित छन् र लगभग दुई हजार वर्ष पुरानो अवशेषहरू दुरुस्त अवस्थामा पानीमुनि पाइएका छन् ।

पाभ्लोपेट्री ग्रीस : पुरातत्त्वविद्हरूले पाभ्लोपेट्री करिव ईसापूर्व हजार वर्ष पुरानो भएको अनुमान गरेका छन् । यसलाई पनि पुरानो पानीमुनिको शहर मानिन्छ । पाभ्लोपेट्री १९६७ मा पत्ता लगाइएको थियो । सर्वेक्षणले एक प्रागैतिहासिक शहरको योजना प्रकट गर्‍यो जुन माइसेनियन (मध्ययुगिन नेभलवेश) मानिन्छ । पेलोपोनिस् (प्रागऐतिहासिकदेखि १९औँ

शताब्दिसम्मका सम्यता, आवादीका भौतिक प्रमाणहरू) तीनदेखि बाइ फिट पानी भेटिए । यसको सन्दर्भमा नटिङ्गम विश्वविद्यालयका जोन हेन्डरसनले भने- यो अर्थमा एउटा अनौठो खोज हो कि हामीले समुद्रको किनारमा सडक, भवन, वगैँचा, चिहान र धार्मिक परिसर जस्तो देखिने लगभग पूरा शहर भेट्टाएका छौं ।

ओन्टारियो, क्यानाडाको हराएका गाउँहरू : सो हराएका गाउँहरूमा कुल दश क्यानाडाली शहरहरू पनि समावेश छन् । उक्त शहरहरू ओन्टारियोको कर्नवाल र ओस्नाब्रूकका पूर्व नगरपालिकाहरू थिए । यी ठाउँहरू मानवीय गतिविधिका कारण डुबेका थिए । यी क्षेत्रहरू १९५० मा निर्माण गरिएका जलमार्गका कारण डुवानमा परेका थिए । त्यसवेला सेन्ट लरेन्स नदीमा बाँध बनाउन आवश्यक ठानियो । पानीको सतहमाथिका केही क्षेत्रहरूबाट देखिने भवनहरू र फुटपाथहरू अबै उस्तै-उस्तै सुन्दर र मनमोहक लाग्दछन् ।

पानीमा डुबेका शहरहरू

अटलिट इजरायल : भूमध्य सागरमा इजरायलको तटमा रहेको यो नियोलिथिक (नव पाषाण) बस्ती लगभग आठ हजार वर्ष पुरानो हो । यद्यपि त्यहाँ पानीमुनि धेरै कम्प्लेक्सहरू छन्, जुन निकै पुराना भएको दावी गरिन्छ । यो शहर सन् १९८४ मा पत्ता लागेको थियो । तीस फिट पानीमुनि, जहाँ चिहान, भवन र अनौठा कंकालहरू भेटिएका थिए । यद्यपि, यहाँ भेटिएका सबैभन्दा चाखलाग्दो कुरा सात मेगालिथ (प्रागऐतिहासिक तथ्य जनाउने विशाल ढुङ्गा)हरू थिए जुन सर्कलमा थिए । जुन पानीमुनि स्टोनह्याङ्ग (भृगुण्डिएका ढुङ्गाहरू) जस्ता देखिन्थे ।

फानागोरिया, रूस : भनिन्छ, यो कुनै समय पुरातन ग्रीसको सबैभन्दा ठूलो शहर र बोस्पोरन राज्यको राजधानी थियो । पाँच सय चालीस ईसापूर्व स्थापना भएको, फानागोरिया कालो सागरमा तामन प्रायद्वीपमा फैलिएको थियो । जुन अहिले रूसको भाग हो । पुरानो शहरको एकतिहाइ पहिले नै काला सागरको पानीमा डुबेको बताइएको छ । जबकि दुई तिहाई अबै जमिनमा छन् । जसले यस ठाउँलाई एक महान पुरातात्विक साइटको रूपमा चिनाउँछ ।

क्युबाको सनकेन सिटी : सन् २००१ मा सोनार

उपकरण (पानीको गहिराइमा डाइभ गर्न र त्यहाँ भएका कुरा पत्ता लगाउन सहयोग गर्ने नयाँ उपकरण)को प्रयोग गरी फेला परेको यो शहरको मामला पनि उल्लेखनीय छ र समुद्रको सातसय पचास मिटर तलसम्ममा पत्ता लागेको थियो । यिनका अलावा अरु पनि धेरै गाउँ र शहर पानी मुनि डुबेका होलान् भन्ने मानिन्छन् । यी त केही नमूना मात्र हुन् । आजसम्म हजारौं शहर र मानव बस्ती पानीमुनी डुबिसकेका छन् । ती मध्ये धेरै-धेरै शहर गाउँहरू पत्ता लागेका छन् जसले मानवजातिलाई अनौठो अनुभूति दिएका छन् ।

अब यी शहरहरू पनि डुब्न सक्छन् : शहरहरू डुब्नु कुनै नयाँ घटना होइन । रिभरबेडहरू, समुद्र र समुद्रका भुईँहरू एक समयका शहरी संरचनाहरूले भरिएका छन्, जसलाई हामी अहिले जीवन्त, गुलजार र रंगीन शहर पनि भन्न सक्छौं । भविष्यमा यी शहरहरू पानी मुनि हुन सक्ने छन् । जमिनको सतह अचानक या क्रमशः डुब्नुलाई सर्वासिडेन्स भनिन्छ । जसलाई हामी जमीन फर्ने या भइरहेको सतहभन्दा जमिन तल सर्नु पनि भन्न सकिन्छ । यसको एक कारण भूमिगत पानीको ह्रास हो, जसले गर्दा सहरहरू रहेका भूमिहरू विस्तारै तल सर्दै जाँदा शहरहरू भासिन पुग्दछन् । अर्को प्रक्रियामा अन्य तिरबाट पानी सर्दै आएर सुख्खा रहेको जमिनको सतहमा पनि पानी भरिँदै आउनु । यस्तो हुँदा पनि शहरहरू डुब्दछन् । प्रक्रिया छिटो र ढिलो पनि हुन्छन् । छिटो भएमा मानवीय क्षति हुन्छन् र ढिलो भएका मानिसहरू आ-आफ्ना धन सम्पत्तिसहित अन्यत्र स्थान्तरण हुन भ्याउँदछन् ।

भविष्यमा डुब्न सक्ने शहरहरू : बैकङ्क, वासिलोना, ह्युस्टन, लागोस, लण्डन, मियामी, न्यू ओर्लियन्स, न्यूयोर्क, पोर्टो मोन्ट, रोटटरडम, सेन्ट पिटर्सबर्ग, सिएटल, सांघाई, भेनिस, वासिङ्टन र जकार्ता शहरहरू पूर्ण र आंशिकरूपमा डुब्न सक्छन् । विकसित शहरहरू चाहिँ डुबिहाले पनि आधामात्र डुब्छन् । किनकि त्यहाँ अग्गा अग्गा बहुतल्ले भवनहरू छन् । ती अग्गा- अरला भवनहरूका टुप्पाहरू पानी माथि तैरिइरहेका मनमोहक दृष्य देख्न सकिएला । एक भवनबाट अर्को भवनमा जान नौका चाहिएलान् ।

विस्तारै डुबिरहेका शहरहरू : मेक्सिको सिटी, म्याड्रिड, पेरिस, सान्टियागो डे चिली, एम्स्टर्डम वा ढाका जस्ता अन्य शहरहरू विस्तारै याह नपाउने किसिमले डुबिरहेका छन् । यी शहरहरू पानीको पहुँचबाट केही टाढा अवस्थित छन् । तर, अन्यातिरका विकास संरचनाहरूले पानी उकास हुँदै पानी नजिक आइरहेका छन् ।

देशका देशै डुब्न सक्छन् : पूर्णरूपमा नभए पनि अधिकांश रूपमा देशका देशै पानीमुनि डुब्न सक्छन् । यस्ता देशहरूमा विभिन्न महासागरबीच रहेका साना टापु आकारका देशहरू । जस्तै: माल्दिभ्स, किर्गिवादी, सोलामन, क्याराबियन देशहरू र आइल्याण्ड्सहरू आदि । हिउँ परलनाले शहरहरू डुब्न सक्छन् । मानवीय कारणले पृथ्वीको तापमान बढिरहेको छ । तापमान बढेर आर्कटिक सागरका हिउँ पग्लिरहेका छन् । हिमालयका हिउँहरू पनि पग्लिएर हिमनदीले समुद्रको सतह बढिरहेको छ । यसरी समुद्र उकासिनाले शहरहरू डुब्ने पक्कापक्की नै छ ।

कतिपय शहरहरूलाई रिफ्लोट (छेकाबारा) प्रविधिे डुब्नबाट बचाउन सकिन्छ । तर, धेरै गहिराइमा डुब्ने शहरको हकमा भने केही गर्न सकिँदैन । बढ्दो जनसंख्या, औद्योगिकीकरण, शहरीकरण, सिंचाइका लागि पानी उपयोग या खोसाखोस, भूमिगत पानी उपयोग, नहर आदिका कारण पनि शहरहरू डुब्न पुग्दछन् । हालका दिनहरूमा प्राकृतिक र मानवीय कारण आधा-आधा देखिएका छन् । मानवीय व्यवहार परिवर्तन नभए अरु धेरै शहर डुब्नेछन् । (एजेन्सीको सहयोगमा)

न भित्र खोक्रो न बाहिर वोक्रो गुलियो कसार
पूर्व ढोका खोलेर हेर्दा लागेछ असार ।

असारलाई भनी कुटेको च्यूरा म कति साँचुला
सौताको हात दुई कुटकी भात म कति बाँचुला ।

हरियो भन्नु त्यो काँचोपात पहेँलो बेसार
सकिने मेलो रहने लाग्यो बाहुली पसार ।

असारै भाकामा गुञ्जिने गीतका पंती हुन् यी । यतिखेर

असारै गीतको लय, वर्षातको भ्रम्रभ्रम्, दहीच्यूराको स्वाद
आदिले मानिसको मस्तिष्कलाई नै श्रमशील र कर्तव्यनिष्ठ
बनाउन प्रेरित गरिरहेको हुन्छ ।

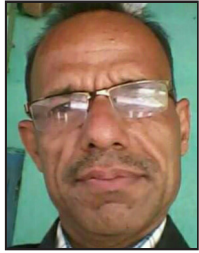
छुपुमा छुपु धान है रोप्नु हातमा वीज रहुञ्जेल
मीठो है खानु मीठो लाउनु यो जीवन छह्रुञ्जेल,

गीतका समय र अवसरमा गाइने लय र भाकाहरू
हुन्छन् । तिनलाई यस्तै समय र सन्दर्भमा गाइन्छ । यस्तै
वर्षातको बेला रोपाईंको बेला रोपाहार र हलीले गाउने
गीत हो- असारै गीत । मर्नभित्रका पीर, पीडा, वेदना
पोखिन्छन् यस्ता गीतमा । त्यस्तै मायाप्रीतिका भावना
लयमा ढालेर अभिव्यक्त हुन्छन् ।

असारै मासको दबदबे हिलो छुनलाई घिन लाग्यो
मायालु ज्यानलाई फरिया किन्दा छ विसा ऋण लाग्यो ।

गीत गाएर कर्म (परिश्रम) गर्नु रमाइलो हुन्छ । गीतले
बलसञ्चय, आनन्द र उत्साह प्राप्त हुन्छ । उकालो चढ्दा
भञ्ज्याङ पुग्दा सिसिरे वतास चल्दाको आनन्द हुन्छ असारै
गीतका भाकाले । नेपालका विभिन्न स्थानमा यस्ता असारै
भाकाका गीतका भाका फरक छन् । तर, शैली एउटै छन् ।
यस्तै गीतका भावभङ्गीसँगै वर्षातको उमङ्ग, अनि हिलो
खेल्दाको मज्जा अतुलनीय हुन्छ ।

उपरोक्त गीतका पंत्तीले भने भैं पूवैको ढोका खोलेर
हेर्दा यतिखेर असार लागिसकेको छ । कृषक वर्गका लागि

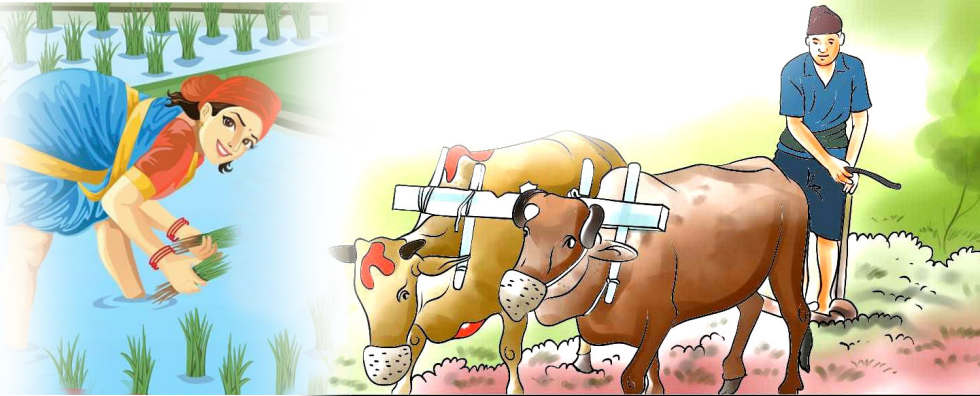

रत्नबहादुर बस्नेत

मानो खाई मुरी समय हो असार । उत्साहपूर्ण खुशीयालीको
क्षण पनि हो । यो समय कृषि जीवन भविष्यको आशा र
वर्तमानको उत्साहप्रद खुशीयालीले रमाउँछ । असारै गीतका
सुमधुर लय वर्षातको भ्रम्रभ्रम् वातावरणले मन लोभ्याउने
प्रकृति सिर्जित हुन पुगेको देखिन्छ ।

असार महिना गणनाका क्रममा सौर वर्षको तेस्रो महिना
हो । कृषि प्रधान हाम्रो देशमा यो वर्षात् शुरु गर्ने शुभ
महिना मानिन्छ । ग्रीष्मको कठोर प्रचण्ड गर्मीपछि, वर्षा
गराई शीतल बनाई हरियाली बनाइदिने असार महत्वपूर्ण
महिना हो । पूर्वीय परम्परामा असारको महिमा आफ्नै छ ।
वर्षभरिकै सार हो- असार । यस महिनामा गरिने धान
रोपाई र रोपाईका क्रममा हुने रामरमाइले उत्साहपूर्ण
खुशीयाली छाउने अवसर विशेषको रूपमा परिचित, प्रशिद्ध
महिना हो- असार ।

हाम्रो संस्कृतिमा यही महिनाको १५ गते अर्थात् असार
पन्ध्रलाई हिले पर्व तथा रोपाई महोत्सवको रूपमा मानिन्छ ।

किसानहरू रोपाहार, बाउसे, व्याडे, लाठे मानो खाएर मुरी
फलाउने अभियानमा जुट्ने उत्सवको दिन हो यो ।
'असारको हिलो नछोडि गति पाईदैन' भन्ने परम्परा अनुसार
असार महिनाको ठूलो महत्व छ । धान रोपाईंका लागि
सर्वात्तम समय यही महिनालाई मानिन्छ । राष्ट्रिय
अर्थतन्त्रमा धानखेतीले महत्वपूर्ण स्थान ओगटेको छ ।

केही पहाडी भागमा 'बेठी' लगाउने परम्परा पनि छ ।
'बेठी' भन्नाले असारका गीतका गायन र पञ्चै बाजासहितको
सांस्कृतिक रोपाईं भन्ने भन्ने बुझिन्छ । (धनीमानीहरूले
रोपाईं थालनी गर्दा नौमती बाजा बजाएर उत्सवको रूपमा
मान्ने परम्परालाई 'बेठी' भनिन्छ ।) परम्परागत रूपमा
चल्दै आएको बेठी रोपाईं कतिपय क्षेत्र र जिल्लामा लोप
भइसकेको छ । खासगरी पहेलेखेका शिक्षित वर्गले कृषि
कर्म गर्न हुँदैन भनेर युवायुवतीमा वितृष्णा बढ्दै गएको

पाइन्छ । तर श्रम, सीप, शालीनता (साधना) नै सच्चा
नेपालीको परिचय हो । जुन परम्पराको पहिले-पहिले प्राचीन
समयमा अझ ठूलो महत्व रहने गर्दथ्यो । यस अवसरमा
राजारानीको समेत सवारी भई रानीको हातबाट रोपाईंको
शुरुआत गरिन्थ्यो । जसका कारण त्यस्ता भूमि क्षेत्रका
रानीखेत, रानीटार, रानीगरा जस्ता नामाकरण हालसम्म
पनि रहेको पाइन्छ ।

केही वर्षयता असार पन्ध्रलाई राष्ट्रिय धान दिवसका
रूपमा किसानका खेतवारीमा सरकारका तर्फबाट तथा
केही राजनेताको सहभागिता रहने र दहीच्यूरा खाने
कार्यक्रमको आयोजना गरेको पाइन्छ । हाम्रो देशको प्रमुख
खाद्यान्न बालीको रूपमा रहेको धान खेतीले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा
महत्वपूर्ण स्थान ओगटेको छ । वि.स. २०६० सालदेखि
असार पन्ध्रलाई धान दिवसको घोषणा गरि यस दिनलाई

राष्ट्रिय धान दिवस तथा रोपाईं महोत्सव मनाउन थालिएको
हो ।

हाल नेपालमा १३ लाख ७१ हजार हेक्टर क्षेत्रफलमा
धान खेती गरिन्छ । तर, कृषि क्षेत्र तथा किसानको हित
प्रवर्द्धनमा ठोस एवम् प्रभावकारी योजना नआएका कारण
र कृषकले समयमा वीज तथा मल नपाइरहेको वर्तमान
अवस्थामा मनाइने धान दिवस औपचारिकतामा सीमित
रहने गरेको देखिन्छ । सिर्जनाको मूल प्रवाह पनि हो- असार ।
अर्थात् असार किसानका लागि मात्र होइन भाका, लयमा
गीत-संगीत ओराल्ने गायक कलाकारका लागि पनि महत्वपूर्ण
मानिन्छ । संस्कृति, सामाजिक रहन सहन, मायाप्रीति, सुख-
दुःखका मर्म बोल्दछन् लोकसंस्कृति गीतहरूमा । हाम्रो
जनजीवनमा निकटता गासिएको छ - लोकगीतमा ।

धार्मिक सम्बन्ध पनि वोकेको छ असार पन्ध्रले रोपाईं
जात्राका क्रममा धान रोपाईंको थालनी गर्दा 'सिमैभुमै'
देवता माटो पानीका देवताको पूजा गर्ने परम्परा रहेको छ ।
माटो, पानी, पृथ्वी यी हाम्रा जीवन णाणका आधार हुन् ।
यिनै देवता हुन् ।असारै भाकाका गीतमा पनि यिनको
वर्णन गरिएको पाइन्छ । एकअर्कोमा सहयोग गर्ने सामाजिक
सद्भावको सन्देश पनि दिएको छ यस पर्वले ।

हाम्रो संस्कृतिमा पञ्चपिता (जन्मदिने बाबु, कन्या दिने
ससुरा, मन्त्र दिने गुरु, अन्न दिने किसान र भय हर्ने
राजा)मध्ये एक किसानलाई मानिएको छ । सबैको प्राण
रक्षाका लागि अनिवार्य अन्न उत्पादनमा जीवन समर्पित
गर्ने भएको उसलाई पिता समान आदर सम्मान गर्न
निर्देशन गरिएको हो । यसरी अन्नदाता किसानको जीवन
र किसानप्रति श्रद्धा सबैमा हुनुपर्ने देखिन्छ । तर, कृषि
कर्म र किसान उपेक्षित (उपेक्षाको पात्र) बन्दै गएको छ ।
यसमा सरकार र सम्बन्धित सबैको ध्यान जान जरुरी छ ।
यसरी सांस्कृतिक दृष्टिकोणबाट होस् वा आर्थिक दृष्टिकोणबाट
यति महत्वपूर्ण किसानको जीवनसँग सर्वाधिक महिमा
गासिएको असार महिनामा सरकारले किसान र कृषि
क्षेत्रको उत्थान हुने राम्रा कृषि नीति र तिनको प्रभावकारी
कार्यान्वयन जोड दिन सक्नु पर्दछ ।

मीन (दि. दु. श. भ. ज. दे. दो. च. ति) -
बोल्दा विचार पुन्याउनुहोला, नयाँ वशत्र प्राप्तिको योग
छ, पराक्रममा वृद्धि होला, आफन्तजनको सहयोग
प्राप्ति होला ।